

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ของครูสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 จังหวัดสงขลา บทนี้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป ตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ของครูสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 จังหวัดสงขลา
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ของครูสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 จังหวัดสงขลา ตามตัวแปรลักษณะงานสอนและประสบการณ์ในการสอน
3. เพื่อทราบปัญหาและแนวทางแก้ไขการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ของครูสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 จังหวัดสงขลา

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2545 จำนวน 237 คน จากประชากร 583 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวม ข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check - list) เพื่อทราบลักษณะงานสอน และประสบการณ์ในการสอนของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อจัดระดับการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ของครูสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 จังหวัดสงขลา ซึ่งแบบสอบถามดังกล่าวมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) จำนวน 42 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของครูสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 จังหวัดสงขลา

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรง(Validity) และแก้ไขปรับปรุง เพื่อนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 40 คน เพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.93

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากโครงการบัณฑิตศึกษา สถาบันราชภัฏสงขลา แจ้งไปยังประธานกลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 จังหวัดสงขลา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการรวบรวมข้อมูลกับครูกลุ่มตัวอย่าง โดยส่งไป 237 ชุด ได้รับคืน 237 ชุด มีความสมบูรณ์ 273 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำหรับรูป SPSS for Windows Version 10 ซึ่งหาค่าสถิติดังนี้
  - 1.1 หาค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามตัวแปรลักษณะงานสอนและประสบการณ์ในการสอน
  - 1.2 หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) รายองค์ประกอบและภาพรวมแล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์ของเบสต์
  - 1.3 การทดสอบค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ของครูสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 จังหวัดสงขลา
  - 1.4 จัดลำดับความถี่ปัญหาและแนวทางแก้ไขการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ของครูสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 จังหวัดสงขลา เพื่อใช้ประกอบการอภิปรายผล

(7)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้ ✓

1. ครูสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 จังหวัดสงขลา จัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามองค์ประกอบ พบว่าการจัดเนื้อหาสาระ การจัดสภาพแวดล้อม และการจัดการเรียนรู้ทุกเวลาและทุกสถานที่ อยู่ในระดับปานกลาง แต่องค์ประกอบการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดกิจกรรมให้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานอยู่ในระดับมาก
2. ครูสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคใต้ 2 จังหวัดสงขลา ที่มีลักษณะงานสอนแตกต่างกัน (สอนวิชาชีพและสอนวิชาสามัญ) จัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ครูสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 จังหวัดสงขลา ที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน (ต่ำกว่า 5 ปี และตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป) จัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ครูสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 จังหวัดสงขลา ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ สรุปเป็นสาระสำคัญได้ ดังนี้ องค์ประกอบการจัดเนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จัดตามเนื้อหาสาระได้กำหนดมาในหลักสูตรจึงไม่สามารถจะจัดการศึกษาสนองตามความต้องการและความแตกต่างของผู้เรียนได้ แนวทางแก้ไขปัญหาคือควรจัดให้ครูได้วิเคราะห์หลักสูตรโดยปรับให้เข้ากับสภาพท้องถิ่น และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สนองตามความต้องการและความแตกต่างของผู้เรียน องค์ประกอบ การฝึกทักษะกระบวนการคิด ครูผู้สอนขาดทักษะการสอนที่ให้ผู้เรียนได้เกิดความคิด แนวทางแก้ไขควรจัดการอบรมครูผู้สอนเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะในการคิด องค์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ผู้เรียนขาดแหล่งเรียนรู้เช่น สถานประกอบการที่จะฝึกงานให้ตรงกับสาขาวิชาที่เรียน แนวทางแก้ไขปัญหาคือควรจัดหาแหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอและประสานกับสถานประกอบการในการจัดผู้เรียนเข้าฝึกงานที่ตรงตามสาขาวิชา องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ระบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นตลอดจนดนตรี ศิลปะ หรือกีฬายังมีน้อย แนวทางแก้ไขปัญหาคือควรจัดระบบในการเรียนรู้แบบบูรณาการร่วมกันกับสาขาวิชาที่สอดคล้องกันนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ เพื่อให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับชีวิตจริง องค์ประกอบด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยแหล่งเรียนรู้ในการศึกษาและการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหา

ผู้เรียนยังมีน้อย แนวทางแก้ไขปัญหาคควรจัดตั้งงบประมาณ เพื่อสนับสนุนเทคโนโลยีที่ทันสมัย ให้เพียงพอแก่ผู้เรียน ตลอดจนเพิ่มเติมความรู้ให้ครูได้ทำวิจัยในชั้นเรียนและองค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้ทุกเวลาและทุกสถานที่ ระดับการศึกษาของผู้ปกครองและชุมชนแตกต่างกันทำให้ยากต่อการจัดกิจกรรม แนวทางแก้ไขปัญหา ควรจัดกิจกรรมให้อยู่ในระดับปานกลางเพื่อง่ายต่อการดำเนินการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีประเด็นควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. ครูสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 จังหวัดสงขลา จัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อจำแนกตามองค์ประกอบ การจัดเนื้อหาสาระ การจัดสภาพแวดล้อม และการจัดการเรียนรู้ทุกเวลาและทุกสถานที่ อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน แต่องค์ประกอบการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดกิจกรรมเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มงคล เพาะผล (2544) วิจัยเรื่อง “ศึกษาพฤติกรรมการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางของครูในโรงเรียนเครือข่ายวิทยากร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ต” พบว่า ข้าราชการครูมีพฤติกรรมการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนีย์ ใจเหล็ก (2541) วิจัยเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางของครูอาจารย์โรงเรียนปะเหลียนผดุงศิษย์ จังหวัดตรัง” พบว่าระดับพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางของครูอาจารย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ครูสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 จังหวัดสงขลา จัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ได้ไม่แตกต่างไปจากครูสังกัดอื่นที่มีการเรียนการสอนในระดับที่เท่าเทียมกัน

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้ น่าจะมีสาเหตุเนื่องจากประเด็นดังต่อไปนี้

1.1 หลักสูตร พบว่ามีการกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษามาจากส่วนกลาง ครูจึงมิได้มีการรวบรวมข้อมูลผู้เรียนนำมาวิเคราะห์ก่อนจัดเนื้อหาสาระเพื่อจัดการเรียนรู้ให้สนองตามความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการของกรมวิชาการ (2544 : 6-7) ที่ว่าการจัดเนื้อหาสาระที่สัมฤทธิ์ผลนั้นครูต้องมีการวางแผนการจัดการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงพัฒนาทางร่างกายและสติปัญญาของผู้เรียน และแนวคิดของ สงบ ลักษณะ (2544 : 76 – 77) ที่ว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้เท่ากัน ถ้าครูจัดวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพของเขา นอกจากนี้ ไพท สิทธิสุนทร (2543 : 24-26) ได้ให้ทัศนะว่าการที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสิ่งที่สนใจ เขาจะเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข

1.2 กิจกรรมการเรียนรู้ พบว่าช่วงเวลาในการจัดการเรียนรู้ถูกกำหนดในหลักสูตร ซึ่งเป็น การยากต่อแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังเช่นกระบวนการจัด กิจกรรมการสอนแบบโครงงาน ดังที่ จิราภรณ์ ศิริทวี (2542 : 34) ได้ให้ความหมายว่าเป็นการจัดการ เรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้รู้จักวิธีทำโครงการวิจัยเล็ก ๆ ผู้เรียนลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะและสร้าง ผลผลิตที่มีคุณภาพ ระเบียบวิธีดำเนินการเป็นระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ จุดประสงค์หลักของการ สอนแบบโครงงาน ต้องการกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักสังเกต รู้จักตั้งคำถาม รู้จักตั้งสมมติฐาน รู้จักวิธี แสวงหาความรู้ด้วยตนเองเพื่อให้ได้คำตอบที่ต้องการรู้ นอกจากนั้นได้รู้จักสรุปและทำความเข้าใจกับ สิ่งที่ได้ค้นพบ ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดจะต้องใช้เวลายาวนานมากเพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้ง ไว้ในหลักสูตร

1.3 เทคนิควิธีสอน จากปัญหาและข้อเสนอแนะพบว่าครูขาดทักษะวิธีสอนที่ให้ผู้เรียนได้ เกิดความคิด การสอนให้ผู้เรียนได้คิดเป็นไม่มีลักษณะเนื้อหาที่ครูจะเห็นได้ง่าย จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะ ต้องทำความเข้าใจ ดังนั้น ครูควรศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องนี้เพื่อนำมาปรับพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 5-10) ได้กล่าวถึงความสำคัญของ กระบวนการคิดว่าเป็นการเรียนการสอนที่มีเป้าประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นนั้นมิได้มีขอบเขตเพียงการมีความรู้ ความจำ เท่านั้น แต่หมายถึง การมีทักษะชีวิตและคุณลักษณะที่จำเป็น ซึ่งมีความหมายครอบคลุมถึงการมีทักษะทางปัญญาความคิด เช่น คิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับ ตำราวน เกษตรสุนทร และคนอื่น ๆ (2543 : 29) อ่างถึง ทิศนา เขมมณี (2540 : 55-59) เรื่องการคิดแก้ปัญหา และการคิดสร้างสรรค์ ครูควรใช้กิจกรรมหรือกระบวนการและสื่อต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ที่สอน เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนา กระบวนการคิด การที่ครูใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ กระตุ้นสมอง และหมุนวงล้อทางปัญญาของผู้เรียนนั้น จะทำให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

1.4 การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ ผลจากการวิเคราะห์แบบสอบถามพบว่าครูยังไม่ใช้ ชุมชนเป็นแหล่งการจัดการเรียนรู้ในการที่จะช่วยกันพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและชัดเจน ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปีพุทธศักราช 2542 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตราที่ 24 เรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้มีการจัด การเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ โดยมีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ และสอดคล้องกับ แนวความคิดของ รุ่ง แก้วแดง (2541 : 74) ที่ว่า พ่อแม่คือครูที่ดีที่สุดในโลก และเป็นครูคนแรก ของลูก โดยปรับแนวความคิดใหม่ว่า ครอบครัวคือศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center) เนรมิตให้

ครอบครัวทั่วประเทศ จำนวนกว่า 10 ล้านคน กลายเป็นศูนย์การเรียน 10 ล้านแห่ง มีบรรยากาศของการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถให้การศึกษาได้ตลอดเวลา คือ พ่อแม่สอนลูก พี่สอนน้อง ปู่ย่าตายาย สอนลูกหลาน โดยกำหนดเป็นนโยบายให้ชัดเจนไว้ในกฎหมายการศึกษาและมีงบประมาณสนับสนุน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ครูสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 จังหวัดสงขลา จัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับปานกลาง

จึงน่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง หากสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 จังหวัดสงขลา ได้เห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยพยายามส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมความรู้ความสามารถ เพื่อนำมาพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนและปรับบทบาทครูให้ก้าวสู่การเป็นครูยุคใหม่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 39) ครูในฐานะที่เป็นตัวจักรที่สำคัญของการเรียนการสอน จึงต้องเร่งพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 45)

2. ครูสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 จังหวัดสงขลา ที่มีลักษณะงานสอนแตกต่างกัน (สอนวิชาชีพ และสอนวิชาสามัญ) จัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิรูปโดยภาพรวม และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จารุภา บุญเจิด (2542) วิจัยเรื่อง “การศึกษาความต้องการพัฒนาทางด้านวิชาการของครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพังงา” ที่สอนกลุ่มวิชาแตกต่างกัน มีความต้องการการพัฒนาทางด้านวิชาการ โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนงานส่งเสริมงานวิชาการมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูอาจารย์ที่สอนกลุ่มวิชาสามัญ มีความต้องการพัฒนาทางด้านวิชาการสูงกว่าครูอาจารย์ที่สอนกลุ่มวิชาการงานอาชีพ และผลการวิจัยของ ปาริชาติ สวนอักษร (2543) วิจัยเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครูโรงเรียนสตรีภูเก็ต สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดภูเก็ต” พบว่า ข้าราชการครูโรงเรียนสตรีภูเก็ต สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดภูเก็ต สอนกลุ่มวิชาต่างก็มีพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบการสอนแบบโครงการ การสอนแบบทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001 ส่วนองค์ประกอบการสอนใช้บทบาทสมมติ และการสอนแบบใช้ชุดการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มงคล เพาะผล (2544) วิจัยเรื่อง “ศึกษาพฤติกรรมการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางของครูในโรงเรียนเครือข่ายวิทยากร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดภูเก็ต” สรุปผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางของครู

พบว่า ข้าราชการครูที่มีภาระงานสอนแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางไม่แตกต่างกันทุกวิธีและภาพรวมที่ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสมศรี หวังดี (2541) วิจัยเรื่อง “การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ การศึกษาของครูโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี” ตามตัวแปรคุณวุฒิ โดยภาพรวมและแต่ละองค์ประกอบ พบว่า ครูโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี ที่มีคุณวุฒิต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาทั้งภาพรวมและแต่ละองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า มาจากสาเหตุในประเด็นดังต่อไปนี้

2.1 ขาดแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอ ได้แก่ สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการทางวิชาชีพ และห้องคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนยุคใหม่ ครูจะต้องแสวงหาและจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ไว้อย่างเหมาะสมและเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับ ต้นคำ ไชยสมหมาย (2543 : 31) ที่ว่า การเรียนที่จะประสบความสำเร็จได้ นอกจากตัวผู้เรียนเองแล้วสภาพแวดล้อมก็เป็นปัจจัยสำคัญยิ่ง และสอดคล้องกับ อินทรา บุญยาทร (2542 : 13) ที่ว่า สื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบทเรียนจะเป็นการส่งเสริมสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่ดีแก่ผู้เรียน

2.2 ครูได้รับการพัฒนาความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้มาพร้อมกัน โดยไม่ได้แยกว่าเป็นครูที่สอนวิชาชีพหรือสอนวิชาสามัญ จึงทำให้ความรู้ที่ได้ไม่ละเอียดพอที่ครูจะนำรูปแบบวิธีการสอนไปจัดกิจกรรมได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เพื่อให้เป็นไปตามลักษณะธรรมชาติของวิชา ดังที่ ชาญชัย อาจินสมาจารย์ (2540 : 43) กล่าวว่า ธรรมชาติของเนื้อหาวิชาหรือบทเรียนจะเป็นตัวกำหนดระเบียบวิธีสอนของครูให้แตกต่างกันไป และสอดคล้องกับ กัญนิกา พรหมณ์พิทักษ์ (2541 : 55-64) ที่ว่า ครูที่สอนแต่ละกลุ่มวิชาควรมุ่งจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติของวิชา และมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่แตกต่างกันไปตามลักษณะของวิชา จึงจะทำให้การจัดการเรียนรู้สัมฤทธิ์ผลสอดคล้องตามจุดประสงค์ของหลักสูตร

2.3 ครูยังคุ้นเคยวิธีการสอนแบบเดิม จึงไม่ยอมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนใหม่ เพราะมีความรู้สึกรู้ว่าเป็นเรื่องยุ่งยากและเป็นภาระงานที่เพิ่มมากขึ้น ตลอดจนครูอยู่ในสภาพแวดล้อมสังคมเดียวกันจึงทำให้ถูกหล่อหลอมให้มีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ใกล้เคียงกัน ดังที่สมมาตร แก้วลาย (2528 : 97) ได้กล่าวในเรื่องนี้ว่าสิ่งแวดล้อมเดียวกัน จะทำให้คนปรับตัวเข้าหากันและมีแนวทัศนคติที่ใกล้เคียงกัน จึงอาจทำให้มีความคิดเห็นและพฤติกรรมไม่แตกต่างกัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ครูสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 จังหวัดสงขลา ที่มีลักษณะงานสอนที่แตกต่างกัน (สอนวิชาชีพและวิชาสามัญ) จัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

จึงน่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง หากสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 จังหวัดสงขลา ได้เห็นความสำคัญของสภาพการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ของครูในสถาบันตามประเด็นดังกล่าวในข้างต้น และให้การสนับสนุนส่งเสริมพัฒนาครูด้วยกรรมวิธีต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นเพิ่มพูนความรู้ความชำนาญที่มีอยู่ในตัวครูให้ปฏิบัติงานได้เต็มความสามารถ เพราะครูเป็นกลไกสำคัญยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ให้เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาต่อไป

3. ครูสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 จังหวัดสงขลา ที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน (ต่ำกว่า 5 ปี และตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป) จัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ โดยภาพรวมและเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้และไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เฟื่องฟ้า กัลยาศิริ (2540) วิจัยเรื่อง “การศึกษาการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนของครูโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา” พบว่า ครูโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษาที่ปฏิบัติงานในขนาดโรงเรียนต่างกัน ปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ของครูโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป ปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนมากกว่าครูโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี และผลงานวิจัยของ สมปอง นิลล้วน (2530) ที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกันมีปัญหาในการบริหารบุคลากรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุนีย์ ใจเหล็ก (2541) ที่ศึกษาพบว่า พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่นักเรียนเป็นศูนย์กลางของครูอาจารย์โรงเรียนปะเหลียนผดุงศิษย์ จังหวัดตรัง ตามตัวแปรประสบการณ์โดยส่วนรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกันและผลการวิจัยของ อุบล ชมประสพ (2541) ที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ สุรัชย์ วังบุญคง (2543) วิจัยเรื่อง “ศึกษาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาของครูโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช” พบว่าครูโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาในภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า ครูสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 จังหวัดสงขลา มีประสบการณ์ในการสอนที่แตกต่างกัน (ต่ำกว่า 5 ปี และตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป) ไม่ใช่ตัวชี้วัดในการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ว่าจะมีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกันจึงเป็นไปได้ว่า

3.1 โครงสร้างการบริหารงานด้านวิชาการอาชีวศึกษามีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของครูในการบริหารงานปฏิบัติงานเหมือนกัน เช่น การวางแผนการสอน การจัดกิจกรรมการสอนและการวัดผลประเมินผล ตลอดจนการปฏิบัติงานของครู แม้ว่าจะมีประสบการณ์ในการสอนที่แตกต่างกัน แต่เมื่อเข้าปฏิบัติงานก็จะได้รับการอบรม สัมมนา เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงาน ดังที่ อุทัย หิรัญโต (2531 : 10) กล่าวว่า การประชุม อบรม เป็นกระบวนการหนึ่งของการบริหารงานบุคคลซึ่งมีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นกระบวนการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถของบุคคล เพื่อให้ปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับ ชีรศักดิ์ งามบรรจง (2533 : 45) ที่ว่าการศึกษาอบรมเป็นการเพิ่มประสบการณ์อีกทางหนึ่ง มีความจำเป็นต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ

3.2 ครูส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มีวุฒิทางการศึกษา และปฏิบัติหน้าที่เป็นครูถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนทั้งสิ้น ดังนั้น ศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้จึงไม่แตกต่างกัน ดังที่ เมธิ ปิรันธนานนท์ (2525 : 52) กล่าวว่า บุคคลที่ปฏิบัติภารกิจและบทบาทหน้าที่เดียวกัน ย่อมมีความคิดเห็นใกล้เคียงกัน

3.3 ครูทุกคนได้รับการอบรมเรื่องเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจากกรมอาชีวศึกษามาพร้อมกัน จึงทำให้ทุกคนได้รับความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527 : 117) ที่ว่า บุคคลที่ได้รับความรู้ในสิ่งที่ไม่แตกต่างกัน ความคิดเห็นย่อมไม่แตกต่างกัน

จากสาเหตุดังกล่าวนี้พอจะสรุปได้ว่า ครูสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 จังหวัดสงขลา ที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน (ต่ำกว่า 5 ปี และตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป) จัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

จึงน่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานของครูในสถาบันร่วมกันได้ เพื่อก้าวสู่เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ โดยไม่ต้องคำนึงถึงประสบการณ์ในการสอนมาเป็นปัจจัยในการพิจารณา

4. ปัญหาและแนวทางแก้ไข การจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ของครูสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 จังหวัดสงขลา โดยจัดลำดับความถี่ของปัญหาที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขมากที่สุด ได้แก่การจัดเนื้อหาสาระ พบว่าเนื้อหาสาระถูกกำหนดมาแล้วจาก

หลักสูตร ครูไม่มีโอกาสได้วิเคราะห์ผู้เรียนก่อนจัดเนื้อหาสาระ จึงไม่สามารถที่จะจัดการศึกษา โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ประกอบกับครูไม่มีเวลาในการวิเคราะห์หลักสูตร เพราะครูสอนหลายวิชาในแต่ละภาคเรียน ครูจึงมิได้ปรับบทบาทให้เข้ากับรูปแบบการเรียนการสอนที่เปลี่ยนไป

ผลการวิเคราะห์เป็นเช่นนี้พบว่า

4.1 ครูไม่มีเวลาในการวางแผนการสอน เนื่องจากครูส่วนใหญ่มีภาระหน้าที่พิเศษนอกเหนือจากหน้าที่การเรียนการสอน เช่น งานธุรการ

4.2 ไม่เข้าใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตร ในการนำมากำหนดเนื้อหาสาระให้แก่ผู้เรียน ดังที่ กรมวิชาการ (2544 : 6-7) กำหนดว่า ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เท่ากันหมดถ้าเนื้อหาสาระนั้นคำนึงถึงพัฒนาการด้านร่างกายและสติปัญญา และสอดคล้องกับแนวคิดของ สงบ ลักษณะ (2544 : 76-77) ที่ว่า ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เท่ากัน ถ้าครูจัดวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความสามารถของเขา นอกจากนี้ สุมิตร คุณานุกร (2518 : 83-85) ชี้ให้เห็นว่า การจัดเนื้อหาสาระที่ดีนั้น ครูจะต้องมีความรู้ที่เป็นแก่นสารของแต่ละวิชา และควรมีสัดส่วนพอดีระหว่างความกว้างลึกอย่างเพียงพอที่ทำให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงหลักการและเกิดความคิดรวบยอดได้อย่างลึกซึ้ง แต่สถาบันยังขาดครูซึ่งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้อีกมาก

จึงน่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง หากสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 จังหวัดสงขลา ได้เข้าใจถึงปัญหาการจัดเนื้อหาสาระว่าเป็นหัวใจหลักของการจัดการเรียนรู้ โดยมีข้อเสนอแนวทางแก้ไขดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารสถาบันควรจัดอบรมครูให้มีความรู้ในเรื่องการวิเคราะห์หลักสูตร
2. ผู้บริหารสถาบันควรนำสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรอย่างหลากหลาย เพื่อจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน
3. ผู้บริหารสถาบันควรจัดสรรงบประมาณมาส่งเสริมและสนับสนุนด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างพอเพียง

อนึ่ง ครูผู้สอนที่ดีจะต้องมีการวางแผนการสอน อันได้แก่ การวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์เนื้อหาสาระ วิเคราะห์ผู้เรียนและกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขและความเป็นไทย

ข้อเสนอแนะ

1. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 จังหวัดสงขลา ควรจัดให้ครูมีความรู้เรื่องการวิเคราะห์หลักสูตร หรือมีส่วนร่วมในการจัดทำสาระการเรียนรู้รายภาค กำหนดการสอนและโครงการสอน หรือหน่วยการเรียนรู้ และจัดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น ตลอดจนมีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม
2. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 จังหวัดสงขลา ควรส่งเสริมให้มีการนิเทศบทบาทของครู กับรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดให้ตรงกับธรรมชาติของเนื้อหาวิชานั้น ๆ เพื่อครูจะได้นำความรู้ไปปรับปรุงพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอย่างถูกต้อง
3. สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 จังหวัดสงขลา ควรพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ระบบเครือข่ายระหว่างสถานศึกษา หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ชุมชนท้องถิ่น และสถานประกอบการให้มีจำนวนเพียงพอกับผู้เรียน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนร่วมกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาหลักการบริหารจัดการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามแนวปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ของผู้บริหารสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 จังหวัดสงขลา
2. ควรศึกษาการจัดเนื้อหาสาระในการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ของครูสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 จังหวัดสงขลา
3. ควรศึกษาทัศนคติการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ของครู นักเรียนสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 จังหวัดสงขลา